

Nupel Ali

Sairaanhoitajan osaaminen nuorten huumeongelmaisten potilaan hoitotyössä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoitotyö (AMK)

Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

12.1.2023

Tekijä	Nupel Ali
Otsikko	Sairaanhoitajan osaaminen Nuorten huumeongelmaisten potilaan hoitotyössä
Sivumäärä	35 sivua + 2 liitettä
Aika	30.11.2023
Tutkinto	Sairaanhoitaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Tuija Buure, Lehtori, TtM
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata sairaanhoitajan osaamista nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitotyössä. Tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, millaista osaamista sairaanhoitajat tarvitsevat tehokkaan ja kokonaisvaltaisen hoidon takaamiseksi näille nuorille, sekä perehtyä ja tuottaa ajankohtaista kirjallisuusmateriaalia sairaanhoitajan osaamisesta huumeongelmaisten potilaiden hoidossa Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja opettajille vapaasti hyödynnettäväksi. Opinnäytetyöstä koottua materiaalia voivat hyödyntää myös muut hoitoalan opiskelijat ja työelämässä olevat hoitajat sekä ne, jotka haluavat tietoa huumeongelmaisiin potilaisiin liittyen. Huumeiden käyttö nuorten keskuudessa on kasvava haaste terveydenhuollossa ja sairaanhoitajilla on keskeinen rooli näiden nuorten hoitamisessa ja tukemisessa. Opinnäytetyö keskittyy selvittämään, millaista osaamista sairaanhoitajilta vaaditaan, jotta he voivat tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti hoitaa huumeongelmaisia nuoria</p> <p>Opinnäytetyössä hyödynnettiin kirjallisuuskatsausta, joka kattoi ajanjakson 2009–2023. Tietokantoja ja hakusanoja käytettiin monipuolisesti, ja aineisto valittiin huolellisesti tieteellisten artikkelien, tutkimusten ja oppikirjojen joukosta. Aineisto arvioitiin kriittisesti laadun ja pätevyyden perusteella.</p> <p>Tulosten perusteella voidaan todeta, että huumeongelmaisten nuorten hoitotyö vaatii sairaanhoitajilta laaja-alaista osaamista niin farmakologista seikoista kuin psykososiaalisesta tukemisesta. Lisäksi moniammatillinen yhteistyö eri asiantuntijoiden kanssa on välttämätöntä nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin takaamiseksi.</p> <p>Psykososiaalisen tuen osalta sairaanhoitajien on oltava kykeneviä tarjoamaan tukea nuorille, jotka kamppailevat huumeongelmien kanssa. Moniammatillinen yhteistyö eri asiantuntijoiden, kuten psykologien, lääkäreiden ja sosiaalityöntekijöiden kanssa on olennainen osa huumeongelmaisten nuorten hoitotyötä. Tämä yhteisö mahdollistaa monipuolisemman tuen tarjoamisen nuorille ja edistää heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan.</p> <p>Tulevaisuudessa on tärkeää panostaa sairaanhoitajien jatkokoulutukseen ja tukea heidän ammatillista kehittymistään, jotta he voivat vastata entistä paremmin tämän haastavan asiakasryhmän tarpeisiin. Opinnäytetyö tarjoaa monipuolista tietoa sairaanhoitajien roolista ja osaamisesta huumeongelmaisten nuorten hoitotyössä. Opinnäytetyössä on korostettu huumeongelmaisten nuoren hoidon tarvetta terveydenhuollossa ja sairaanhoitajien merkittävää roolia tässä työssä. Se tuo esille haasteet, joita tämän asiakasryhmän hoitotyössä kohtaamme ja tarjoaa arvokasta tietoa niiden ratkaisemiseksi.</p>	
Avainsanat	Sairaanhoitajan osaaminen, nuori, huumeongelmat, tunnistaminen

Author	Nupel Ali
Title	Nurse's competence in nursing young patients with drug problems
Number of Pages	35 pages + x appendices
Date	30.11.2023
Degree	Social and health care
Degree Programme	Nursing
Instructors	Tuija Buure, MNSc, Senior lecturer
<p>The purpose of this thesis was to describe the nursing skills of young patients with drug problems. The aim was to collect information on what kind of competence nurses need to ensure effective and comprehensive care for these young people, and to familiarize themselves with and produce up-to-date literature material on nurses' competence in treating patients with drug problems for students and teachers at Metropolia University of Applied Sciences to freely utilize. The material compiled from the thesis can also be used by other nursing students and nurses in working life, as well as by those who want information related to patients with drug problems. Drug use among young people is a growing challenge in health care and nurses play a key role in caring for and supporting these young people. The thesis focuses on finding out what kind of skills are required of nurses in order to effectively and comprehensively treat young people with drug problems.</p> <p>The thesis utilized a literature review covering the period 2009–2023. Databases and keywords were used extensively, and the material was carefully selected from among scientific articles, studies and textbooks. The material was critically evaluated on the basis of quality and competence.</p> <p>Based on the results, it can be concluded that nursing young people with drug problems requires nurses to have extensive expertise in both pharmacological matters and psychosocial support. In addition, multiprofessional cooperation with various experts is essential to ensure the comprehensive well-being of young people. In terms of psychosocial support, nurses must be able to provide support to young people struggling with drug problems. Multidisciplinary cooperation with various experts, such as psychologists, doctors and social workers, is an essential part of the care of young people with drug problems. This community makes it possible to provide more diverse support to young people and promotes their overall well-being.</p> <p>In the future, it will be important to invest in the further training of nurses and to support their professional development so that they can better meet the needs of this challenging group of clients. The thesis provides diverse information on the role and competence of nurses in the nursing of young people with drug problems. The thesis emphasizes the need for treatment of young people with drug problems in health care and the significant role of nurses in this work. It highlights the challenges we face in the nursing of this client group and provides valuable information to solve them.</p>	
Keywords	Nurse competence, adolescent, drug problems, identification

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet sekä tutkimuskysymykset	3
3	Teoreettiset lähtökohdat	4
3.1	Keskeiset käsitteet	4
3.2	Huumeriippuvuus	6
3.3	Sairaanhoitajan ammattipätevyys päihdehoitotyössä	8
4	Sairaanhoitajan osaaminen nuoren huumeongelmaisen potilaan hoitotyössä	9
4.1	Huumeriippuvaisen potilaan hoitotyö	11
5	Opinnäytetyön menetelmä, aineiston keruu ja analysointi	12
5.1	Kirjallisuus katsaus opinnäytetyön menetelmä	12
5.2	Aineiston keruu	13
5.3	Opinnäytetyön aineisto	16
5.4	Aineiston analysointimenetelmä	18
6	Tulokset	19
6.1	Sairaanhoitajien osaaminen huumeriippuvaisten nuorten hoitotyössä	19
7	Pohdinta	21
7.1	Tulosten tarkastelu	22
7.2	Luotettavuus ja eettisyys	24
7.3	Johtopäätökset	26
7.4	Kehittämisehdotukset ja jatkotutkimushaasteet	27
7.5	Ammatillinen kasvu	28
	Lähteet	29

1 Johdanto

Huumeongelmat ovat yhteiskunnallinen haaste, joka vaikuttaa erityisesti nuoriin. Nuoruusikä on aikaa, jolloin yksilö hakee omaa identiteettiään ja kokeilee rajojaan, joka johtaa huumeiden käytön kokeilemiseen ja mahdollisesti huumeriippuvuuteen. Sairaanhoidajilla on keskeinen rooli nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoidossa, mutta tähän erityiseen potilasryhmään liittyvä osaaminen ja hoitotyö haastavat ammattilaiset monin tavoin. (Partanen & Holmberg & Inkanen & Kurki & Salo-Chydenius 2015: 363.)

Nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitotyössä sairaanhoitajien osaaminen tulisi kattaa monia näkökohtia. Tärkeää on ymmärtää huumeiden vaikutuksia nuoren kehoon ja mielenterveyteen sekä tietää erilaisista huumeista ja niiden vaaroista. Lisäksi sairaanhoitajien tulisi olla taitavia vuorovaikutuksessa nuoren kanssa, luoda luottamuksellisia suhteita, tarjota tukea ja ohjausta huumeongelman käsittelyssä. (Partanen & Holmberg & Inkanen & Kurki & Salo-Chydenius 2015: 363–367.)

Opinnäytetyössäni käyn läpi aiemman tutkimustiedon perusteella sairaanhoitajien tarvitsemaa tietoa, taitoa ja vuorovaikutusosaamista sekä hoitosuunnitelmien laatimista. Lisäksi seuranta näiden potilaiden kohdalla sekä taitoa ottaa puheeksi huumeiden haittavaikutukset potilaan kanssa.

Opinnäytetyön aihe on tärkeä, sillä huumeiden käyttö on nuorten keskuudessa kasvanut viime vuosien aikana huomattavasti. Täten sairaanhoitajien olisi tärkeää osata hoitaa huumeongelmaisia nuoria tietoisesti. Huumeongelmaisten hoito on monimutkaista ja vaatii siten ammattitaitoa, tarkkuutta ja tietoa huumeista ja sen hoidosta, käyttötaivoista ja riskeistä.

Sairaanhoidajilla on tärkeää rooli potilaiden turvallisuuden varmistamisessa ja oikeanlaisen hoidon varmistamisessa, neuvonnassa ja jälkihoidossa. Nuorten huumeiden käytön voi aiheuttaa ja vaikuttaa moni eri tekijä, minkä mukana lisääntyvät myös riskit ja vaarat. Sairaanhoidajien onkin tärkeää olla tietoisia eri huumeista, niiden vaikutuksista potilaaseen ja turvallisista hoitomenetelmistä. Lisäksi sairaanhoitajan on osattava toimia nopeasti tilanteen tullen ja hoitaa potilasta asianmukaisesti. (Partanen & Holmberg & Inkanen & Kurki & Salo-Chydenius 2015: 40.)

Tämä opinnäytetyö tarjoaa tietoa siitä, miten sairaanhoitajat voivat parhaiten auttaa nuoria huumeongelmaisten potilaiden kanssa. Tarkasteltaessa aiheeseen liittyvää tutkimusta ja kokemusperäistä tietoa voidaan hahmottaa sairaanhoitajien rooli osana moniammatillista tiimiä, joka pyrkii vastaamaan nuorten huumeongelmiin tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet sekä tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata sairaanhoitajan osaamista nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitotyössä.

Tavoitteena on kerätä tietoa siitä, millaista osaamista sairaanhoitajat tarvitsevat tehokkaan ja kokonaisvaltaisen hoidon takaamiseksi näille nuorille sekä perehtyä ja tuottaa ajankohtaista kirjallisuusmateriaalia sairaanhoitajan osaamisesta huumeongelmaisten potilaiden hoidossa Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja opettajille vapaasti hyödynnettäväksi. Opinnäytetyöstä koottua materiaalia voivat hyödyntää myös muut hoitoalan opiskelijat ja työelämässä olevat hoitajat sekä ne, jotka haluavat tietoa huumeongelmaisiin potilaisiin liittyen.

Työssä keskitytään seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Minkälaista osaamista sairaanhoitajalla tulee olla nuorten huumeongelmaisten potilaan hoitotyössä?

- 1.1 Mitä sisältyy nuoren huumeriippuvaisen potilaan hoitoon?

3 Teorettiset lähtökohdat

3.1 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyön keskeisimpiä käsitteitä ovat sairaanhoitajan osaaminen, huumeongelmat ja nuoret. Käsitteet avataan alla olevassa taulukossa. Luvuissa 3.2 ja 3.3 taas huumeriippuvuutta ja sairaanhoitajan ammattipätevyyttä päihdehoitotyön toteuttajana tarkastetaan hiukan laajemmin.

Osaaminen	Sairaanhoitajan osaamista huumeongelmaisten potilaiden hoidossa voidaan kuvata eettiseksi osaamiseksi, itsenäiseksi päätöksenteoksi, asiantuntemukseksi, kiinnostukseksi sekä sitoutumista omaa työtä kohtaan. Ammatillinen osaaminen liittyy kykyyn soveltaa ja yhdistää ammatillista tietoa ja taitoja erilaisissa toimintaympäristöissä. Hoitotyössä osaaminen korostuu tunnistamiseen lähtökohtiin, kuten vastuullisuuteen ja ihmisläheisyyteen. Sairaanhoitajat tarvitsevat huumeongelmaisen hoidossa monia erilaisia tietoja kuten ohjaustaitoja, vuorovaiikutustaitoja, neuvontataitoja, yhteistyö- ja verkosto-osaamistaitoja sekä motivaatitaitoja. (Partanen ym. 2015:40.)
------------------	--

<p>Huumeongelmat</p>	<p>Huumeiden käyttö voi vaikuttaa ja johtaa erilaisiin terveysongelmiin kuten riippuvuuteen, psyykkisiin ja fyysisiin vaurioihin sekä sosiaalisiin suhteisiin. Huumeiden käyttöön liittyy myös riski lain rikkomisen vuoksi ja laitton käyttö voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja vaikuttaa negatiivisesti elämään laatuun. (Häkkinen 2023.)</p> <p>On olemassa monia erilaisia huumeita ja ne vaikuttavat ihmisiin eri tavoin. Yleisimpiä huumeita ovat muun muassa kannabis, amfetamiini, kokaiini, heroini ja opiaatit. Jokaisella näistä huumeista on omat riskinsä ja haittavaikutuksensa ihmiseen. Huumeiden käyttöön liittyvät ongelmat eivät rajoitu vain yksilötasolle vaan niiden käyttö, ja vaikutukset vaikuttavat myös laajemmin yhteiskuntaan, esimerkiksi terveydenhuollon kustannuksiin. (Häkkinen 2023.)</p>
<p>Huumeongelmaisten hoitotyö</p>	<p>Huumeongelmaisten potilaiden hoito on vaativaa ja hoidossa keskitytään usein haittojen vähenemiseen eli pyritään vähentämään huumeiden käytön haitallisia vaikutuksia henkilön terveyteen ja sosiaaliseen elämään (Partanen ym. 2015: 40).</p> <p>Huumeongelmaisen hoidossa tarvitaan moniammatillista yhteistyötä, jossa sairaanhoitajat, lääkärit, psykologit ja sosiaalityöntekijät työskentelevät yhdessä. Sairaanhoitajien rooli on erityisen tärkeää, sillä he kohtaavat usein ensimmäisenä huumeongelmaisen potilaan. (Partanen ym. 2015: 40.)</p>

<p>Nuorten huumeongelmat</p>	<p>Huumeiden käyttö voi aiheuttaa vakavia fyysisiä, psykologisia ja sosiaalisia haittoja nuorille. Huumeiden käyttö voi johtaa riippuvuuteen, joka voi vaikuttaa negatiivisesti nuoren terveyteen ja elämään. Huumeiden käyttö vaikuttaa yleensä nuoren perhe-elämään, koulunkäyntiin, työmahdollisuuksiin ja hyvinvointiin. (Richard A & Miech Lloyd D & Jonston Megan E & Patrick Patrick M & O'Malley Jerald G & Bachman John E & Schulenberg 2023.)</p> <p>Nuorten huumeongelman potilaan hoitotyössä tarvitaan moniammatillista yhteistyötä. Nuorten huumeongelman hoidossa käytetään usein kognitiivista käyttäytymisterapiaa, perheterapiaa ja ryhmäterapiaa. Huumeiden väärinkäyttö hoidossa pyritään auttamaan nuoria tunnistamaan syyt huumeiden käyttöön ja tarjoamaan heille tukea ja työkaluja, joiden avulla he voivat päästä eroon huumeiden käytöstä. (Samhsa/Csat, PubMed 2018.)</p>
-------------------------------------	---

Taulukko 1. Opinnäytetyön keskeisimmät käsitteet.

3.2 Huumeriippuvuus

Huumeriippuvuus on sairaus, joka ilmenee voimakkaana tarpeena käyttää huumeita säännöllisesti ja hallitsemattomasti, vaikka ne aiheuttavat vakavia haittoja käyttäjän terveyteen, sosiaaliseen elämään ja talouteen. Huumeriippuvaisen henkilön elämä keskittyy usein huumeiden hankkimiseen, käyttämiseen ja haittojen minimointiin, joka johtaa moniin ongelmiin. Riippuvuus voi olla sekä psyykkistä että fyysistä. Sairaudessa on ominaista kehittyä toleranssi eli pakonomainen tarve saada huumetta ja kykenemättömyys pidättyä huumeista. Huumeriippuvuuden diagnostiset kriteerit on määritelty tarkasti ja niitä käytetään tunnistamaan huumeriippuvuuden tunnistusmerkkejä. Huumeriippuvuus voi ilmetä eri tavoin eri ihmisillä ja eri huumeiden käytön yhteydessä, mutta sen haittavaikutukset ovat yleensä vakavia ja vaikuttavat koko elämänkulkuun. (Niemi 2018.)

Fyysinen riippuvuus ilmenee pääasiassa vieroitusoireena, joita henkilö kokee lopettaessa huumeen käytön. Elimistö on sopeutunut jatkuvaan päihteen käyttöön ja sen lopettaminen aiheuttaa fyysisiä oireita, kuten oksentelua, pahoinvointia, lihaskipuja, vapiinaa, hikoilua, kuumia ja kylmiä aaltoja sekä unihäiriöitä. Fyysisinä oireina voi esiintyä

myös paineen tunne, jotkut huumeet voivat aiheuttaa fyysistä paineen tunnetta kehossa ja voi ilmetä esimerkiksi rintakipuna, puristuksen tunteena tai paineen tunteena päässä. Lisäksi fyysiseen riippuvuuteen kuuluu ihon kunnon muutokset, suonikohjut ja infektiot sekä muutokset ruokahalussa ja painossa. (Joutsa & Kiianmaa 2018.)

Psyykkinen riippuvuus taas ilmenee huumeen käytön aiheuttamana pakonomaisena tarpeena saada lisää huumeita ja kyvyttömyytenä pidättäytyä niiden käytöstä, vaikka se aiheuttaisi terveydellisiä ja muita haittoja. Tämän myötä ihmisen huumeiden käyttö voi eskaloitua ja käyttö tarjoaa vain hetkellistä helpotusta riippuvuuden tunteeseen. (Niemelä 2018.)

Nuoren huumeriippuvuudessa huomattavat muutokset ovat hormonaalisia ja fysiologisia. Usein nuorilla erilaisten roolien kokeilut ovat tyypillisiä ja siihen vaikuttavat monet tekijät. Kuten muun muassa sukupuoli-identiteetin vahvistuminen, ikätovereiden mielipiteiden merkityksen voimistuminen, päätöksenteot sekä psyykkisen riippumattomuuden tarve korostuvat. Nuoruuteen kuuluu yleensä kokeiluja ja usein päihdekokeilulla saateen hakea sosiaalista yhteenkuuluvuutta. (Partanen ym. 2015: 108.)

Huumeiden vaikutukset ihmiseen voivat vaihdella suuresti huumeesta ja käyttötavasta riippuen. Yleisimmät vaikutukset ovat: psykologiset vaikutukset, kuten esimerkiksi kannabis voi rentouttaa ja rauhoittaa, kuin taas toiset esimerkiksi amfetamiinit voivat lisätä keskittymiskykyä ja energisyyttä. Fysiologiset vaikutukset: esimerkiksi huumeet voivat vaikuttaa kehon toimintoihin, kuten sydämen sykkeeseen, verenpaineeseen ja hengitykseen. Jotkut huumeet, kuten opiaatit voivat hidastaa hengitystä ja aiheuttaa uneliaisuutta, kuin taas toiset esimerkiksi kokaiini voi lisätä sykettä ja verenpainetta. Jotkut huumeet voivat aiheuttaa fyysistä ja/tai psyykkistä riippuvuutta: käyttäjä voi tuntea tarvetta käyttää huumeita säännöllisesti ja hän voi kokea vieroitusoireita, jos yrittää lopettaa käytön. Pitkäaikainen huumeiden käyttö voi aiheuttaa monia haittavaikutuksia kuten aivojen ja kehon vaurioita, sydän ja verisuonisairauksia, maksavaurioita, infektiota ja psykologisia ongelmia. (Partanen ym. 2015: 94–102.)

Myrkytyskuolemissa kyse on usein sekakäytöstä ja huumausaine on annosteltu suonensisäisesti tai nuuskaamalla (Seppä & Aalto & Alho & Kiianmaa toim. 2012: 180–181.) Huumeiden käyttö nuorten keskuudessa on lisääntynyt Suomessa. Huumeiden käyttö paljastunut jätevesitutkimuksen avulla erityisesti amfetamiinin käytön lisääntymi-

nen koko maassa. Vuosina 2011–2020 tutkimuksen mukaan 15–24-vuotiaiden huumaus- ja lääkeainetutkimuspyynnöt ovat olleet nousussa. sekä liikenteessä olevat huumeiden käyttäjä nuoret näyttävät yleistyvän. (Kim Kannussaari.)

3.3 Sairaanhoidajan ammattipätevyys päihdehoitotyössä

Suomessa sairaanhoitajakoulutus suoritetaan ammattikorkeakoulussa Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyysdirektiivin (2013/55/EU) mukaisesti. Tämän direktiivin mukaan sairaanhoitajan koulutuksen tulee sisältää vähintään 180 opintopistettä ja tutkinnon kesto on vähintään kolme vuotta. Suomessa sairaanhoitajakoulutus kestää 3.5 vuotta ja on 210 opintopisteen laajuinen. Tutkintoon kuuluu perus- ja ammattiopin- toja, vapaasti valittavia opintoja, harjoitteluosuus sekä opinnäytetyö. (Eriksson & Korhonen & Merasto & Moisio 2015: 1129/2014 § 2.) Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä (1994/559 § 1, 2) takaa potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laa- tua määrittämällä sairaanhoitajan ammattia. Tämän lain mukaan laillistettu tai nimike- suojattu henkilöllä, jolla on riittävä koulutus, kokemus sekä ammattitaito, on oikeus toi- mia sekä käyttää asianomaista ammattinimikettä.

Valtioneuvoston asetuksen ammattikorkeakoulusta §:n 3 mukaan ammattikorkeakou- lussa suoritettavan tutkinnon laajuus vaihtelee tutkintokohdittain. Jokaiseen tutkintoon tulee kuulua vähintään 30 opintopisteen laajuinen harjoitteluosuus, jonka tarkoituksena on edistää ammattitaitoa. Saman asetuksen §:n 4 mukaan tutkinnon suorittaneella tu- lee olla riittävä tieto, taito ja teoreettiset perusteet toimia asiantuntijatehtävissä alallaan. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on valmiuksia seurata ja edistää alansa kehittymistä, edellytyksiä kehittää ammattitaitoaan ja elinikäiseen oppimiseen sekä hallita alansa viestintä- ja kielitaitoja. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014 § 3/4.)

Osana sairaanhoitajan koulutukseen kuuluu päihdehoitotyö, ja sen osaamisalueeseen kuuluu asiakaslähtöisyys, hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus, johtaminen ja yrittäjyys, kliininen hoitotyö, näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko. Lisäksi siihen kuuluvat ohjaus- ja opetusosaaminen, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen, sosiaali- ja ter- veydenhuollon toimintaympäristö sekä sosiaali- ja terveystalvelujen laatu ja turvalli- suus. (Partanen ym. 2015: 42–43.)

Sairaanhoidajan erikoistuminen huumeongelman hoitotyössä edellyttää syvällistä ja erikoistunutta osaamista päihdehoitoon liittyvistä asioista. Erikoistumisella tarkoitetaan lisäkoulutusta, joka antaa sairaanhoidajalle syvempää ymmärrystä huumeiden käytön vaikutuksista ja hoitotyön menetelmistä. (Partanen ym. 2015: 46–47.)

Sairaanhoidajan erikoistumisohjelmat voivat tarjota käytännön kokemusta päihdehoitotyöstä esimerkiksi harjoittelun kautta. Tämä voi antaa sairaanhoidajille mahdollisuuden kehittää taitojaan huumeiden käyttäjien hoitamisessa ja vieroitushoidossa. Monipuolisella hoitotyön menetelmien hallinnalla tarkoitetaan sairaanhoidajan erikoistumista, joka voi sisältää erilaisia hoitotyön menetelmiä, kuten kognitiivista käyttäytymisterapiaa, motivaatiohaastattelua, dialektista käyttäytymisterapiaa ja lääkehoitoa. Tämä mahdollistaa potilaille räätälöidyn ja yksilöllisen hoitosuunnitelman laatimisen. Sairaanhoidajan ammatillisen kehittymiseen vaikuttavat työelämän sekä laajemmin koko yhteiskunnan vaatimukset ja vallitsevat trendit. (Partanen ym. 2015: 46–49.)

4 Sairaanhoidajan osaaminen nuoren huumeongelmaisen potilaan hoitotyössä

Kerrotaan sairaanhoidajan osaamisesta näissä tilanteissa, muun muassa sairaanhoidajan roolista sekä siitä, mitä sairaanhoidajan tulisi tehdä näissä tilanteissa.

Sairaanhoidajilla on tärkeä rooli huumeongelmaisten potilaiden hoidossa ja kuntoutuksessa. Heidän osaamisensa ja asiantuntemuksensa on välttämätöntä potilaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaamiseksi. Hoitotilanteet ovat erilaisia ja yksilöllisiä potilaan tarpeista lähteviä. Sairaanhoidajilla on tärkeä rooli vieroitusoireiden hallinnassa. Heidän tulee tuntee erilaiset vieroitusoireet ja osata arvioida potilaan tilanne ja tarvittava hoito. Sairaanhoidajat voivat jakaa tietoa huumeiden käytön riskeistä ja haitoista sekä auttaa potilaita ymmärtämään vieroitusprosessin ja hoidon vaikutukset sekä myös auttaa potilaita löytämään tukiryhmiä ja muita resursseja. Sairaanhoidajat voivat tarjota psykologista tukea ja hoitoa huumeongelmaisille potilaille auttamalla heitä käsittelemään tunne-elämän haasteita ja löytämään keinoja selviytyä kriiseistä. Sairaanhoidajat voivat myös auttaa potilaista kehittämään itseluottamusta ja luottamusta omaan kykyynsä pysyä raittina. Fyysinen hoito ja tuki ovat myös tarpeen huumeongelmaisen potilaan hoitotyössä ja sairaanhoidajat voivat auttaa tarjoamalla fyysistä hoitoa ja tukea, kuten lääkityksen jakamista, ruokailun ja liikunnanohjausta sekä tarvittaessa apua päivittäisissä toiminnoissa. (Partanen ym. 2015: 224–225.)

Sairaanhoitajan osaaminen huumeriippuvaisen potilaan hoitotyössä on monipuolista ja vaatii laajaa tietämystä huumeriippuvuuden syistä, oireista, hoitomuodoista ja ennaltaehkäistä. Tärkeää on myös, ymmärtää huumeriippuvaisen potilaan kokemaa häpeää, syyllisyyttä ja pelkoa sekä olla empaattinen ja tukea potilasta hänen matkallaan kohti toipumista. (Seppä ym. 2012: 78.)

Huumeriippuvaisen potilaan hoitotyössä sairaanhoitajan tulee ensin arvioida potilaan tilanne kokonaisvaltaisesti. Tämä sisältää fyysisen terveydentilan, psyykkisen hyvinvoinnin sekä sosiaalisen tilanteen voimien. Huumeriippuvuus voi vaikuttaa monin eri tavoin potilaan terveyteen, joten sairaanhoitajan on tärkeää tunnistaa mahdolliset komplikaatiot ja ohjata potilasta oikeanlaiseen hoitoon. (Seppä ym. 2012: 78–79.)

Huumeriippuvaisen potilaan hoidossa sairaanhoitaja voi olla mukana monin eri tavoin. Hän voi osallistua potilaan lääkehoidon suunnitteluun ja toteutukseen, seurata potilaan vieroitusoireita sekä auttaa potilasta löytämään tukipalveluita ja -ryhmiä. Sairaanhoitajan on myös tärkeä seurata potilaan psyykkistä hyvinvointia ja tarjota tukea esimerkiksi keskustelun avulla. (Seppä ym. 2012: 80.)

Sairaanhoitajan rooli huumeriippuvaisen potilaan hoidossa on myös ennaltaehkäisyssä. Hän voi tarjota potilaalle tietoa huumeriippuvuuden haitoista ja auttaa potilasta löytämään terveellisiä tapoja selviytyä stressaavista tilanteista. Sairaanhoitaja voi työskennellä yhdessä myös muiden ammattilaisten kanssa, kuten lääkäreiden, psykologien ja sosiaalityöntekijöiden kanssa tukea. (Seppä ym. 2012: 80.)

Sairaanhoitajan huumeongelmaisten potilaiden hoidon työkuvaan kuuluu tiedon antaminen, neuvominen, orientoituminen, selventäminen, osoittaminen ja vahvistaminen sekä kokoaminen. Sairaanhoitajan tulisi yhdessä potilaan kanssa määritellä riittävän hyvän hoidon lopputulos ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen. Potilaan tulisi olla tietoinen hoitosuhteen alussa omasta päihteidenkäytöstään ja siihen liittyvistä riskeistä ja tekijöistä. Tarkoituksena on tutkia potilaan oppimista, ymmärrystä, toimintaa, tunteita, ajatuksia ja keuhkia muutoksia sekä muistikuvaa. Hoitosuhteessa tapahtuvat ja tapahtumattomat asiat ovat merkittäviä potilaille ja kerryttää sairaanhoitajille tietoa potilaan tilanteesta. Potilaan tulisi kokea, että on tullut kuulluksi. (Partanen ym. 2015: 224.)

Hoidon aikana tapahtuvat muutoksen potilaassa näkyy elämän halun lisääntymisenä, ihmiselle itselleen merkittävien asioiden ja realististen kehitystavoitteiden toteutumina.

sena sekä päihteiden käytön tilalle tulee muita tärkeitä asioita. Sairaanhoidajan on osattava asettua kannustaja ja tarkkailijan rooliin, jos potilas ottaa enemmän vastuutta hoidostaan. Sairaanhoidaja tukee potilasta hoitamaan sovitut asiat omalla tavalla. (Partanen ym. 2015: 225.)

Sairaanhoidaja, jolla on riittävä vuorovaikutustaidot, ottaa myös potilaan läheiset huomioon ja työskentelee toimintaympäristön hoitosuhdetta hyödyntävällä tavalla. Hoidon loppuvaiheessa on tärkeää korostaa päihteenkäyttäjän omia voimavaroja ja niiden käyttämistä. Ennen hoitosuhteen päättymistä tavoitteena on keskustella potilaan kanssa ja valmistautua siihen etukäteen sekä samalla suunnitella tulevaisuutta mahdollisia kontrollikäyntejä tai jatkohoitoa. Potilaan hoito voi jatkua myös toisessa hoitopaikassa tai hoito voi päättyä yllättäen, sillä asiakas voi jättää tulematta hoitoon sovitun aikaan ja silloin pyritään tavoittamaan potilasta. (Partanen ym. 2015: 225.)

Sairaanhoidajan osaaminen huumeriippuvaisen potilaan hoitotyössä vaatii ymmärrystä siitä, että huumeriippuvuus on sairaus, joka vaikuttaa monin tavoin potilaan elämään. Sairaanhoidaja voi auttaa potilasta kohti toipumista, tarjoamalla tukea, hoitoa ja ennaltaehkäisyä huumeriippuvuuden haitoista. (Partanen ym. 2015: 224–225.)

4.1 Huumeriippuvaisen potilaan hoitotyö

Huumeriippuvaisen nuoren kohtaamisessa on tärkeää olla tuomitsematon, utelias ja neutraali sekä empaattinen asenne. Nuoren itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava ja vältettävä holhoavaa otetta. Nuoren huumeiden käytöstä kuuluu aina tehdä lastensuojeluilmoitus, koska päihteiden käyttö vaarantaa alaikäisen nuoren kehitystä ja kasvua. (Niemelä 2018.)

Nuoret reagoivat aikuisia herkemmin päihteiden vaikutuksiin. Ensimmäinen päihdekokeilu tuottaa usein voimakasta hyvän olon tunnetta, mutta ei kuitenkaan riitä kovin pitkään ja tämä johtaa säännölliseen käyttöön. (Niemelä 2018.)

Nuoren huumeriippuvaisen hoitoon kuuluu monia erilaisia elementtejä. Tärkeintä on yksilöllinen hoitosuunnitelma, joka suunnitellaan potilaan tarpeiden ja tilanteen mukaan. Yleisiä hoitokeinoja, joka on osa huumeriippuvaisen nuoren potilaan hoitoon kuuluvia

kuten lääkehoito, psykoterapia, vertaistuki, sosiaalinen tuki, fyysinen terapia sekä kuntoutus. Huumeriippuvaisen hoidossa voidaan käyttää lääkkeitä, jotka auttavat lievittämään vieroitusoireita ja hillitsemään huumeriippuvuuden aiheuttamaa epämukavuutta ja kipua. Psykoterapiaa käytetään usein osana huumeriippuvuuden hoitoa, sillä se auttaa potilasta käsittelemään psykologisia syitä huumeriippuvuudelle. Psykoterapia voi sisältää yksilöterapiaa, perheterapiaa, ryhmäterapiaa tai muita terapiamuotoja. Vertaistukiryhmät ja muut vertaistukimuodot voivat auttaa potilasta huumeriippuvuuden hoidossa. Vertaistuki tarjoaa mahdollisuuden jakaa kokemuksia ja saada tukea muilta samankaltaisessa tilanteessa olevilta. Fyysinen terapia, kuten liikunta ja urheilu, voi auttaa vähentämään stressiä ja ahdistusta, joka usein liittyy huumeriippuvuuteen. Potilaan sosiaalinen ympäristö voi vaikuttaa huumeriippuvuuden hoidon onnistumiseen. Tämän takia hoitosuunnitelmaan voi sisältää sosiaalisen tuen järjestelmistä, kuten koulutusmahdollisuuksia, työharjoittelupaikkoja ja muita tukimuotoja. (Seppä ym. 2012: 214–219.)

Huumeriippuvuuden hoito on yleensä pitkäaikaista ja vaatii monen eri hoitokeinon yhdistämistä. Tärkeintä on löytää juuri potilaan tarpeisiin sopiva hoitosuunnitelma ja sitoutua sen noudattamiseen yhdessä hoitohenkilökunnan kanssa. (Partanen ym. 2015: 108.)

5 Opinnäytetyön menetelmä, aineiston keruu ja analysointi

5.1 Kirjallisuus katsaus opinnäytetyön menetelmä

Opinnäytetyön menetelmänä Käytetään kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Kirjallisuuskatsauksella ensisijainen tavoite on kehittää olemassa olevaa teoriaa ja rakentaa uutta teoriaa sekä kokonaiskuvaa tietystä asiakokonaisuudesta. Se tarjoa myös mahdollisuuden kuvata tiettyä asiakokonaisuutta historiallisesti. (Salminen 2011: 3.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus eli traditionaalinen kirjallisuuskatsaus on yleisimpiä kirjallisuuskatsauksen perustyypeistä, joita käytetään. Siinä tutkittava ilmiö kuvataan laajalajaisesti ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. Kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta erotuu tyypit narratiivinen ja integroiva katsaus. Narratiivisella kirjallisuuskatsauksella pystytään tuottamaan laaja kuva tietystä asiakokonaisuudesta tai kuvataan asiakokonaisuuden historiaa ja kehityskulkua. Integroivassa kirjallisuuskatsauksessa taas pyritään kuvaamaan asiakokonaisuutta mahdollisimman monipuolisesti, jonka takia sen avulla pystytään tuottamaan hyvin uutta tietoa jo tutkitusta aiheesta. (Salminen 2011: 6–9.)

Tämän aiheen käsittelyyn kirjallisuuskatsauksen tyypeistä sopivin oli kuvaileva kirjallisuuskatsaus, sillä työn tarkoituksena oli perehtyä ja tuottaa mahdollisimman uutta kirjallisuusmateriaalia tähän aiheeseen.

Opinnäytetyössäni olen käyttänyt Scoping katsausta, jonka avulla olen voinut luoda sille perustan millaisiin aihepiireihin, haluan keskittyä ja millaisia aiheita en aio käsitellä sekä on auttanut minua määrittelemään opinnäytetyön rajaukset. Lisäksi scoping katsaus on ohjannut minua kohti merkityksellistä tutkimuskysymystä ja tavoitetta. Se on toiminut perustana sille, miten olen järjestänyt ja yhdistänyt erilaisia lähteitä ja tutkimuksia osaksi opinnäytetyötäni. Scoping katsaus on vahvistanut minun opinnäytetyöni rakennetta, selkeyttänyt aiheiden rajauksia ja auttanut minua luomaan pohjan syvälliselle ja tarkennetulle kirjallisuuskatsaukselle sairaanhoitajan osaamisesta huumeongelmisten nuorten hoitotyössä.

Scoping katsaus on systemaattinen kirjallisuuskatsausmenetelmä, joka eroaa perinteisistä kirjallisuuskatsauksista ja meta-analyysistä. Sen tarkoituksena on kartoittaa laajasti ja järjestelmällisesti olemassa olevaa kirjallisuutta tietyllä tutkimusalueella tai aihepiirillä. Scoping katsaus pyrkii tunnistamaan ja kuvaamaan tutkimuksen tai katsauksen kentän laajuutta, monimuotoisuutta ja saatavilla olevaa tietoa. (Stolt ym. 2016: 10–11.)

Scoping katsaus antaa tutkijoille käsityksen aihealueeseen kohdistuneen tutkimuksen laadusta, määrästä ja tarkastelun näkökulmasta. Pyrkii tarkastelemaan kaikkea olemassa olevaa kohdealueen tutkimusta huolimatta siitä, millaisia tutkimusasetelmia on käytetty. Yleisesti ottaen scoping katsaus pyrkii luomaan nopeasti ymmärryksen kohteena olevasta käsitteistä ja keskeistä lähteistä, olemassa olevan tiedon luonteesta sekä tutkittavasta ilmiöstä. (Stolt ym. 2016: 10–11.)

5.2 Aineiston keruu

Alhaalla on taulukoita, joita koin tarpeelliseksi käyttää opinnäytetyössä. Nämä taulukot selventävät aiherajauksen ja tiedonhaun prosessia sekä tutkimusaineistoja, joita on käytetty Kirjallisuuskatsaus-työpajassa. Käytin tähän joitakin taulukoita, joita pajan pitänyt opettaja esitteli ja suositteli käytettävän kirjallisuuskatsauksena tehdyssä opinnäytetyössä. Opinnäytetyön ohjaajan pitämällä ohjaustunnilla asia on varmistettu ja päädytty siihen, että nämä taulukot olisi hyvä sisällyttää opinnäytetyöraporttiin.

Taulukossa on esitetty käyttämäni aineistot sekä hakurajaukset, jota olen soveltanut tiedonhaussa sekä mitä en ole käyttänyt (Taulukko 2).

Taulukko 2: Aineiston sisään- ja poissulkukriteerit.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteeri
Julkaisut aikavälillä 2009–2023	Ennen vuotta 2009 julkaisut
Suomen- ja englanninkieliset julkaisut	Julkaisukieli on muu kuin suomi tai englanti
Julkaisut käsittelevät nuorten huumeongelmista tai huumeiden riippuvuudesta.	Julkaisut eivät käsittele nuorten huumeongelmista tai huumeiden riippuvaisuudesta.
Julkaisu on saatavana maksutta	Julkaisu on saatavana maksullisena

Taulukossa on kuvattu tiedonhankinta eri tietokannoista ja samalla olen konkretisoinut, miten olen tehnyt rajauksia tutkimusaiheeseen ja materiaalin koomiseen (Taulukko 3).

Taulukko 3: Tiedonhaku eri tietokannoista.

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Osumat	Otsikonperusteella valitut	Tiivistelmän perusteella	Koko tekstin perusteella valitut
Metcat	huumeongelmat	2012–2023	83	5		
Finna	Huumeriippuvainen	-	70	2		
	Kirjallisuuskatsaus	-	4544	1		

PubMed	Treatment of Adolescents with Substance use disorders	2010–2023	7720	2		1
Cinal	young drug problems	2017-2023	13	2	2	1
Medic	Huume	2009–2023	108			
Manuaalinen haku (kirjoja, verkkolähteitä, lehtiä)	Osaaminen	Määrät ei ole tiedossa, sillä kirjastossa on käyty kaikki hakusanoihin liittyvät kirjat/lehdet ja artikkelit läpi Käyty kaikki 2009 sekä sen jälkeiset Hoitotiede- sekä Tutkivan hoitotyö -lehdet sekä muita hoitotyön lehtiä läpi Metropolian kirjastossa		5	2	1

5.3 Opinnäytetyön aineisto

Opinnäytetyöhön pyrittiin hakemaan mahdollisimman uutta tietoa, joten hain vuosina 2009–2023 julkaistuja aineistoja. Opinnäytetyössä keskityn sairaanhoitajan osaamiseen sekä erityisesti nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitotyöhön.

Tässä opinnäytetyössä toteutettiin tiedonhaku systemaattisesti eli suunnitellusti. Opinnäytetyön aineistona käytettiin monia erilaisia tieteellisiä nettisivustoja ja tietokantoja. Etsiessä materiaalia käytin sekä suomen- että englanninkielisiä tietokantoja. Aiheesta rajattiin pois riskiryhmät ja iäkkäät sekä nuoremmat aikuiset.

Opinnäytetyön aineiston haussa olen hyödyntänyt erilaisia tietokantoja, joihin Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on käyttöoikeudet. Kirjaston henkilökunnalta on pyydetty apua aineiston saamiseen, joihin ei ollut käyttöoikeuksia. Aineistossa käytetään tutkimus- ja hoitotieteellisiä artikkeleita sekä julkaisuja. Aineistossa hyödynnän suomenkielisten lisäksi englanninkielisiä. Aineistonkerussa on käytetty aineistona Metropolian oma työkalu MetCat Finna. Tämän lisäksi olen löytänyt tutkimusaineistoa ScienceDirect -tietokannasta ja manuaalisesti kirjastosta sekä verkkolähteitä Medic -tietokannasta. Lisäksi olen käyttänyt PubMed tietokantaa.

Käyttäessäni ScienceDirectiä jouduin usein valikoimalla tiedelehtiä, jotka kuuluvat ja liittyvät aiheeseen. Lisäksi pyrin etsimään englanninkielisiä tutkimustieteellisiä artikkeleja aiheeseen liittyen sekä sairaanhoitajan tiedelehtiä. Opinnäytetyössä pyrin hyödyntämään myös tieteellistä tutkimusaineistoa, jonka takia valitsin artikkelityypiksi tutkimusartikkelit.

Kirjoittajat, Vuosi, Maa	Tutkimuksen tarkoitus	Päätulokset
Mayo clinicstaff 2023	Auta teini-ikäistäsi välttämään huumeita	haastattelu nuorten huumeiden käytöstä ja miten sitä voi ehkäistä.

Aalto ym. terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2009, Opas Suomi	mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen tunnistaminen	Huumausaineiden käytön yleisyys ja huumehaitat, Huumeongelman tunnistaminen ja motivoiva puheeksi ottaminen, haittojen vähentyminen ja huumeiden käytön ongelmallisuus.
Registered Nursing.ORG Staff 2023.	Substance Abuse Nurse	Sairaanhoitajan koulutukset ja huume potilaan hoito.
Henna Rauhala, 2011, Helsinki, Suomi	Palveluohjaus, Työmalli huumeita käyttävien asiakkaiden kanssa työskentelyyn	Palvelun ohjaus, Luottamus ja välittäminen, Huumeita käyttävä asiakas.
MedlinePlus Trusted Health Information for you 2019.	Huumeet ja nuoret	Syy nuorten huumeiden käyttöön ja käytön ehkäiseminen.

Tutkimustieteelliset artikkelit ja aineistot, joita olen käyttänyt analysivaiheessa opinnäytetyössäni (Taulukko 4.)

Taulukko 4: Analysoidut tutkimusartikkelit.

Nuoren tukeminen	Sairaanhoidajan tulisi osata laatia nuorelle hoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelman laatiminen moniammatillisessa yhteistyössä.	Aalto ym. ja THL, 2009: 23–24.
Luottamuksen luominen	Nuoren tukeminen hoidon sitoutumiseen ja osallistumiseen. on oltava luottamusta nuoren ja hoitajan välillä, jotta nuori uskaltaa avoimesti keskustella ja hoitajan on luotava turvallinen ympäristö nuorelle.	Rauhala, 2011: 26–67.)

6 Tulokset

6.1 Sairaanhoidajien osaaminen huumeriippuvaisten nuorten hoitotyössä

Syitä nuorten huumeiden käyttöön on monia, ja ne voivat olla hyvin yksilöllisiä. Yleisimpiä syitä nuorten huumeiden käyttöön on muun muassa porukkaan kuuluminen, kavereiden painostus ja muiden ihmisten mielipiteiden vaikutukset. Usein nuorten uteliaisuus ja ryhmäpaine johtavat huumeiden kokeiluun, joilla haetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta. (MedlinePlus 2019.)

Usein nuorten huumeekokeilut eivät jää vain kokeiluiksi vaan saattavat joskus johtaa huumeriippuvuuteen. Nuori, jolla ei ole riittävästi rakentavaa toimintaa tai kiinnostuksen kohteita, saattaa turvautua huumeisiin ajanvietteeksi sekä jotkut huumeet voi aiheuttaa lyhytaikaisia nautintoja, mikä voi houkuttaa nuoria erityisesti silloin, kun he eivät ole tyytyväisiä nykyiseen olotilansa. Kun yksilöllä on heikko itsetunto tai negatiivinen kuva itsestään, huumeiden käyttö saattetaan kokea keinona tuntea hetkellistä paremmuutta tai itsevarmuutta. (MedlinePlus 2019.)

Mayo Clinicillä tehdyn tutkimuksen mukaan nuorten huumeiden väärinkäytön varoitusmerkkien tunnistaminen on mahdollinen: äkillinen tai äärimmäinen muutos ystäväissä, ruokailutottumuksissa, fyysisessä ulkonäössä, nukkumistavoissa, rahapyyntöissä, koordinaatiossa tai koulusuorituksissa. Vastuuton käytös, huono arvostelukyky ja yleinen kiinnostuksen puute ovat myös mahdollisia tunnusmerkkejä, samoin kuin perheestä vetäytyminen tai sääntöjen rikkominen. (Mayo Clinic Staff 2023.)

Sairaanhoitajan osaamiseen kuuluu potilaan arviointi eli arvioi potilaan fyysisen ja psyykkisen tilan sekä huumeriippuvuuden asteen. Tämä auttaa räätälöimään yksilöllisen hoitosuunnitelman. Sairaanhoitajan tulee tarjota potilaalle tietoa huumeiden riskeistä, vieroitusoireista ja hoidon vaihtoehtoista auttaen heitä tekemään informoituja päätöksiä. Sairaanhoitaja auttaa potilasta tunnistamaan ja hyödyntämään tukiverkostoaan, kuten ystäviä, perhettä ja vertaistukiryhmiä. (Aalto ym. THL, 2009: 23–24.)

Sairaanhoitaja osallistuu yhdessä muiden ammattilaisten kanssa potilaan yksilöllisen hoitosuunnitelman laatimiseen. Tämä voi sisältää vieroitushoidon, terapian ja sosiaalisen tuen. Sairaanhoitaja auttaa potilasta löytämään sisäisen motivaation muutoksen ja toipumisen huumeriippuvuudesta. Sairaanhoitaja seuraa potilaan edistymistä hoitosuunnitelman mukaisesti ja arvioi sen tehokkuutta yhteistyössä muiden hoitotiimin jäsenten kanssa. (Aalto ym. THL, 2009: 23–24.)

Vuorovaikutusosaaminen on erittäin tärkeää huumeriippuvaisen nuoren hoidossa. Nuoren tukeminen ja auttaminen vaatii empatiaa, ammattitaitoa, herkkyyttä ja ymmärrystä heidän tilanteestaan. Sairaanhoitajan tulee osoittaa aitoa empatiaa ja ymmärrystä nuoren tilanteelle. Huumeriippuvuus voi olla monimutkainen ja vaikea asia käsitellä, joten nuoren tuntemuksia ja kokemuksia tulee kunnioittaa. (Aalto ym. THL, 2009: 23–24.)

Luottamuksen luominen on ensiarvoisen tärkeää vuorovaikutuksessa. Nuoren on voitava luottaa siihen, että sairaanhoitaja kuuntelee ilman tuomitsemista ja heidän yksityisyyttään kunnioittaen. Tässä auttaa avoin ja rehellinen kommunikaatio. Kommunikaatiossa tulee käyttää kunnioittavaa kieltä ja välttää syyllistämistä. Sairaanhoitajan tulisi välttää moralisoimasta tai antamasta liikaa neuvoja, vaan sen sijaan kannustaa nuorta jakamaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan. (Aalto ym. THL, 2009: 23–24.)

Sairaanhoitajan vuorovaikutusosaaminen tulee ulottua myös hoidon jatkuvuuteen. Nuorta tulisi seurata säännöllisesti ja tarvittaessa tehdä muutoksia hoitosuunnitelmaan yhteydessä nuoren kanssa. (Aalto ym. THL, 2009: 23–24.)

Nuoren kanssa keskusteleminen huumeista vaatii sairaanhoitajalta osaamista, tietämystä sekä kokemusta. Pitää kysyä nuoren mielipidettä ja välttää luentoja sen sijaan kuuntele nuoren kysymyksiä ja mielipidettä. Nuoren kanssa on keskusteltava syistä olla käyttämättä huumeita. Hoitajana on vältettävä häpeän tunnetta ja pelkoa potilaalle. Huumeiden vaikutuksia tulee korostaa huumeiden haittavaikutukset. (Mayo Clinic Staff: 2023.) Huumeiden käyttö voi johtaa riippuvuuteen sekä voi olla vakavia haittavaikutuksia, kuten sydän- ja verisuoniongelmia sekä psyykkisiä häiriöitä kuten ahdistus, masennus ja psykoosit. Lisäksi pitkäaikainen huumeriippuvuus voi vaikuttaa negatiivisesti sosiaaliseen elämään, työ- ja opiskelukykyyhin sekä yleiseen terveyteen. (Mayo Clinic Staff: 2023.)

Nuoren kanssa on puhuttava rauhallisesti ja ilmaistava, että sairaanhoitaja tulee huolestuttavasta paikasta. Hoitajan tulee keskittyä käyttäytymiseen, ei henkilöön. Hoitajan tehtävä on korostaa, että nuoren huumeiden käyttö on vaarallista, mutta ettei se kuitenkaan tarkoita sitä, että teini olisi huono ihminen. (Mayo Clinic Staff: 2023.)

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää sekä tarkastella sairaanhoitajan osaamista huumeriippuvaisen potilaan hoidossa ja sen merkitystä kokonaisvaltaisen hoidon onnistumiselle. Huumeriippuvuus on monimutkainen ja herkkä aihe, joka vaatii erityistä lähestymistapaa ja osaamista terveydenhuollon ammattilaisilta. Opinnäytetyössäni syvennys sairaanhoitajan osaamiseen nuoren huumeongelmaisen potilaan hoitotyössä. Tämä aihe on äärimmäisen ajankohtainen ja haasteellinen, sillä huumeongelmat nuorten keskuudessa ovat lisääntyneet. Sairaanhoitajat ovat avainasemassa nuoren huumeongelmaisten potilaiden hoidossa, heidän osaamisensa on ratkaisevassa roolissa potilaiden tukemisessa ja kuntoutuksessa.

Nuoren huumeongelmaisen potilaan hoitaminen vaatii monipuolista osaamista, joka kattaa niin somaattista kuin psykososiaalisenkin näkökulman. Sairaanhoitajan on kyettävä tunnistamaan huumeiden käytön aiheuttamat fyysiset terveysongelmat, kuten infektiot, vieroitusoireet ja ravitsemukselliset puutokset. Samalla on tärkeää ymmärtää potilaan kokonaistilanne, kuten elämäntilanne, sosiaaliset suhteet ja mielenterveysongelmat.

Opinnäytetyössäni pohdin myös sairaanhoitajan roolia hoidon jatkuvuudessa. Huumeriippuvaisen potilaan kunnioittaminen ei ole yksittäinen tapahtuma, vaan pitkäkestoinen prosessi. Sairaanhoitajan on kyettävä tukemaan potilasta myös kotiutumisen ja hoitajakson jälkeen varmistaakseen, että potilas saa tarvittavan jatkohoidon ja tuen. (Rauhala, 2011: 27–28.)

Yhteenvedona sairaanhoitajan osaaminen huumeriippuvaisen potilaan hoidossa on monipuolista ja monitahoista. Se edellyttää teknistä taitoa ja hoitotaitoja, myös herkkyyttä potilaan yksilöllisille tarpeille sekä kykyä työskennellä tiimin kanssa kokonaisvaltaisen ja pitkäjänteisen hoidon takaamiseksi. Osaaminen huumeriippuvaisen potilaan hoidossa voi merkittävästi vaikuttaa potilaan kuntoutumisen laatuun ja elämänlaatuun, joten sen kehittäminen on olennaista terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksessa ja käytännön työssä.

Sairaanhoitajan osaaminen nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoidossa on mielestäni tärkeä aihe, ja aihetta tulisi tutkia enemmän. Aiheesta pitäisi olla enemmän tietoa, sillä huumeiden käyttö nuorten keskuudessa on lisääntynyt huomattavasti ja sairaanhoitajat sekä opiskelijat tarvitsevat enemmän tietoa ja koulutusta aiheesta.

7.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulokset valottavat sairaanhoitajan olennaista roolia ja tarvittavaa osaamista huumeongelmaisten nuorten hoitotyössä. Tulokset osoittavat, että huumeongelmaisten nuorten hoitotyö on moniulotteista ja vaatii sairaanhoitajilta laajaa osaamista eri osa-alueita. Tutkimuksen perusteella voidaan erottaa useita keskeisiä osaamisalueita kuten kohtaamistaidot ja kommunikointi voimavarakeskeinen lähestymistapa, moniammatillinen yhteistyö sekä yksilöllisten tarpeiden huomioiminen.

Sairaanhoitajien tulee olla tietoisia eri huumeista ja niiden vaikutuksista nuorten terveyteen. Tämä tieto mahdollistaa hoitajille ymmärrykseen nuorten fyysisistä ja psyykkisistä tarpeista sekä avaa mahdollisuuden tarkoituksenmukaisen hoidon suunnitteluun. (Staff Writers 2023.)

Nuorten luottamuksen voittaminen ja avoimen vuorovaikutuksen luominen ovat ensisijaisen tärkeitä. Sairaanhoidajien on osattava kohdata nuoret arvostavasti ja kunnioittavasti, jotta nuoret tuntisivat olonsa turvalliseksi kertoa omasta tilanteestaan ja tarpeistaan. (Rauhala 2011: 24.)

Tutkimuksen tulokset painottavat voimavarojen tunnistamisen ja korostamisen merkitystä. Sairaanhoidajien tulisi auttaa nuoria tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja taitojaan, mikä voi toimia pohjana muutoksen motivaatiolle ja itsetunnon vahvistamiselle. (Staff Writers 2023.)

Nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi sairaanhoidajien on työskenneltävä tiiviissä yhteistyössä muiden ammattilaisten, kuten sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja kouluttajien kanssa. Tämä edistää hoidon kokonaisuutta ja mahdollistaa laajan tukiverkoston rakentamisen. (Staff Writers 2023.)

Jokainen nuori on yksilö tarpeineen ja taustoineen. Sairaanhoidajien on osattava räätälöidä hoitoa ja tukea jokaisen nuoren yksilöllisten tarpeiden mukaan. Sairaanhoidajan rooli huumeriippuvaisen potilaan hoidossa on monipuolinen. Osaaminen kattaa vuorovaikutustaidot, joka auttavat luomaan luottamusta ja empatiayhteyttä potilaaseen. Ymmärrys huumeriippuvuuden fysiologisista ja psyykkisistä vaikutuksista on keskeistä, jotta hoitosuunnitelma voidaan räätälöidä yksilöllisesti. Lisäksi sairaanhoidajan on pystyttävä tarjoamaan potilaalle tietoa huumeriippuvuuden riskeistä ja hoidon vaihtoehtoista.

Tärkeä osa sairaanhoidajan osaamisesta on myös motivaation tukeminen. Huumeriippuvaisen potilaan motivaation löytäminen muutokseen ja kuntoutumiseen vaatii herkkää lähestymistapaa ja kykyä kuunnella potilaan tarpeita. Hoitosuunnitelman laatiminen yhdessä potilaan ja moniammatillisen tiimin kanssa edellyttää tiivistä yhteistyötä ja kommunikaatiota. (Rauhala, 2011: 26–67.)

Opinnäytetyön tulosten pohjalta on mahdollista kehittää huumeongelmaisten nuorten hoitotyön kehittämisen kannalta. Tulosten avulla voidaan vahvistaa sairaanhoidajien valmiuksia hoitaa ja tukea tätä haasteellista asiakasryhmää. Samalla tulokset antavat suuntaviivoja sairaanhoidajien koulutuksen suunnittelulle ja huumeongelmaisten nuorten hoidon käytäntöjen jatkuvan parantamisen edistämiseksi.

7.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuseettinen neuvottelukunnan (TENK) sekä suomalaisen tiedeyhteisen yhteistyön tuloksena laadittu ohjeen, hyvä tieteellinen käytäntö (HTK), mukaan rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus ovat toimintatapoja, joita tulee noudattaa tutkimuksen kaikissa vaiheissa (HTK 2021). Näillä ohjeilla pyritään edistämään hyvää tieteellistä käytäntöä sekä ennaltaehkäistä tieteellistä epärehellisyyttä kaikissa organisaatioissa, joissa harjoitetaan tutkimusta. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019: 8.)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston Arene ry laatiman suosituksen mukaan ammattikorkeakoulussa opinnäytetyön tekijän eli ammattikorkeakouluopiskelijan tulee hallita mm. hyvää tieteellistä käytäntöä opinnäytetyöprosessissaan, tieteellisen käytännön vastuut, ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen yleiset periaatteet sekä eettisen ennakoarvioinnin lähtökohdat, tarpeellisuus ja ennakoarviointimenettely. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019: 5).

Noudattamalla Arene ry:n suosituksessa laadittuja ohjeita opinnäytetyötä tekeville ammattikorkeakouluopiskelijoille, lisäämme opinnäytetyömme luotettavuutta ja eettisyyttä. Nämä suositukset ovat mainittu yllä olevassa kappaleessa. Lisäksi turvataan luotettavuutta käyttämällä tietokantoja, joihin Metropolian ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on käyttöoikeus. Olen itse käyttänyt tieteellisiä tutkimusaineistoja ja muita luotettavia lähteitä, jotta saan mahdollisimman luotettava tietoa aiheesta. Olen käytetty Turnit -plagiointijärjestelmä useamman kerran plagioinnin estämiseksi.

Tutkijan on oltava tietoinen omista ennakkokäsityksistään ja asenteistaan, jotka voivat vaikuttaa tutkimukseen. Tutkijan tulee pyrkiä olemaan avoin ja objektiivinen sekä dokumentoimaan omaa rooliaan tutkimusprosessissa. (Tuomi ym. 2018: 158.)

Tutkimuksen tulokset tulisi voida toistaa samanlaisissa olosuhteissa tai samankaltaisissa konteksteissa. Tutkimuksen yksityiskohdat, kuten menetelmät, haastattelujen tai havainnointien kysymykset sekä analyysiprosessi tulisi dokumentoida huolellisesti, jotta muut tutkijat voivat yrittää toista tutkimuksen ja saavuttaa samankaltaisia tuloksia. (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 158–160.)

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida esimerkiksi tarkastelemalla aineiston ke-
ruun ja analyysin luotettavuutta (Tuomi & Sarajärvi ja Kustannusosakeyhtiö Tammi,
2018: 163).

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää ymmärtää, että tiettyjen ilmiöiden ymmärtämi-
nen voi vaihdella kontekstin mukaan. Tutkijan tulisi kuvailla tutkimusympäristöä ja kon-
tekstia riittävän tarkasti, jotta lukijat voivat arvioida, kuinka tulokset voivat soveltua mui-
hin tilanteisiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 160–161.)

Tutkijan tulee olla avoin erilaisille tulkinneille ja pyrkiä esittämään tulokset niin, että ovat
ymmärrettäviä ja perusteltavissa. Tarkka ja avoin tulkinta auttaa lukijoita arvioimaan
tutkimuksen uskottavuutta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 173.)

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi vaatii tarkkuutta, huolellisuutta ja avoimuutta tutki-
musprosessin kaikissa vaiheissa. On tärkeää, että tutkimusraportti sisältää riittävät tie-
dot ja perustelut, jotta muut tutkijat voivat arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja pää-
tellä, ovatko tulokset uskottavia ja sovellettavissa muihin tilanteisiin. (Tuomi & Sara-
järvi, 2018: 183–184.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus liittyy siihen, kuinka hyvin tutkimuksen tulok-
set ovat johdonmukaisia, toistettavissa ja uskottavissa. Laadullisen tutkimuksen luotet-
tavuutta voidaan tarkastella laadullisessa tutkimuksessa tukijan rooli ja sitoutuminen,
luotettavuus ja toistettavuus, luotettavuusarviot, kontekstin huomioiminen, peilaajien ja
vertaisvoinnin käyttö ja aineiston tarkastelu ja tulkinta. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 158–
159.) Käytin itse työssäni Metropolian tietokantoja kuten Metcat Finna ja PubMed sekä
muita luotettavia tietokantoja, josta keräsin aineistoa ja materiaalia, jotta opinnäytetyös-
säni on luotettavaa ja tutkittua tietoa muiden hyödynnettäväksi. Käytin Työssäni myös
kirjoja ja tarvittaessa pyysin kirjasto henkilökunnalta apua tietojen saamiseksi. Aihe Oli
mielestäni tärkeää ja mielenkiintoista, mutta siitä ei paljon löytynyt tutkittavaa tietoa
suomen kielellä.

7.3 Johtopäätökset

Monipuolinen osaaminen on välttämätöntä. Nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitaminen vaatii sairaanhoitajalta monipuolista osaamista. Sairaanhoitajien on ymmärrettävä huumeiden vaikutuksia ja niiden aiheuttamia terveysongelmia sekä osattava soveltaa erilaisia hoitomenetelmiä. (Staff Writers 2023.)

Tutkimuksen tulokset osoittavat siihen, että sairaanhoitajien ammatillinen kasvu nuoren huumeongelmaisen potilaan hoitotyössä on monimutkainen ja vaativa prosessi. Laadullisen tutkimuksen perusteella saatu aineisto paljastaa useita keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat sairaanhoitajan ammatilliseen kasvuun ja osaamiseen tässä erityisalassa.

Mielestäni yksi merkittävimmistä havainnoista on se, että kokemukset potilastyöstä nuoren huumeongelmaisen parissa ovat keskeisiä ammatillisen kasvun kannalta. Sairaanhoitajat kokevat monenlaisia haasteita, kuten kommunikaatiovaikeuksia, luottamuspuulan- ja ymmärtämättömyyttä päihdeongelmiin liittyen. Nämä haasteet mielestäni vaikuttavat suoraan sairaanhoitajien kykyyn tarjota laadukasta hoitoa ja tukea nuorille potilaille.

Nuorta tulee huomioida hoidossa ja hoidon aikana. Nuoret potilaat vaativat erityistä huomiota ja hoitomenetelmät on räätälöitävä heidän tarpeidensa mukaan. Sairaanhoitajien on ymmärrettävä nuoren kehitysvaiheita ja otettava ne huomioon hoidon suunnittelussa.

Nuorten huumeongelmaisten potilaisen hoito edellyttää moniammatillista yhteistyötä, johon kuuluvat esimerkiksi psykologit, päihdeterapeutit ja sosiaalityöntekijät. Sairaanhoitaja tulee osata toimia tiimin jäsenenä ja kommunikoida tehokkaasti muiden ammattilaisten kanssa. (Mönkkönen ym. 2019: 6–17.)

Mielestäni sairaanhoitajan tehtävänä on myös edistää ennaltaehkäisevää työtä huumeiden käytön ehkäisemiseksi nuorten keskuudessa sekä varmistaa jatkohoito ja tukipalvelut potilaille, jotka ovat käyneet läpi hoitoprosessin. Koulutus ja ajantasaiset tiedot on tärkeää, jotta sairaanhoitajat pysyvät ajan tasalla uusista hoitomenetelmistä, päihdehoidonsuosituksista ja tutkimustuloksista. Jatkuva kouluttautuminen on olennainen osa ammattitaidon ylläpitoa.

Yhteenvetona voisi todeta, että sairaanhoitajalla tulee olla laaja-alainen osaaminen, empatiaa ja kykyä huomioida nuorten erityistarpeet hoidossa. Moniammatillinen yhteistyö ja ennaltaehkäisevä työ ovat keskeisiä osa-alueita nuorten huumeongelmaisten potilaiden kokonaisvaltaisessa hoidossa.

7.4 Kehittämisehdotukset ja jatkotutkimushaasteet

Nuorten huumeongelmaisten potilaiden jatkohoitotutkimukseen kuuluu pitkäaikaisseurannan vaikutus hoitotuloksiin. Tutkitaan nuorten päihdehoidon pitkäaikaisseurannan vaikutuksia hoitotuloksiin. Tämä auttaa ymmärtämään, miten hoitoprosessi vaikuttaa nuorten toipumiseen pitkällä aikavälillä ja miten hoitoa voidaan parantaa.

Hoitomenetelmien tehokkuuden vertailu: esimerkiksi vertaillaan erilaisia hoitomenetelmiä nuorten päihdeongelman hoidossa ja selvitetään, mitkä menetelmät ovat tehokkaimpia erilaisissa tilanteissa ja potilasryhmissä.

Tutkitaan nuorten kokemuksia päihdehoidosta ja heidän näkemyksiään hoidon parantamiseksi. Tämä auttaa kehittämään hoitoprosessia, jotka vastaavat paremmin nuorten tarpeita ja odotuksia.

Tutkitaan ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuutta päihteiden käytön ehkäisyssä nuorten keskuudessa. Näihin tutkimuksiin voidaan sisällyttää sairaanhoitajan rooli ennaltaehkäisyssä ja varhaisen puuttumisen toimenpiteissä. (MedlinePlus 2019.)

Näiden kehittämisehdotusten ja jatkohoitotutkimusten avulla voidaan parantaa nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitoa ja tukea heitä kohti terveempää ja parempaa tulevaisuutta (MedlinePlus 2019).

7.5 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön työstämisen avulla opin tuntemaan huumeriippuvaisen potilaan ja tunnistamaan oireet sekä miten voisin tulevaisuudessa kommunikoida huumeriippuvaisen nuoren potilaan kanssa ja minun ammatillinen taitoni kasvoi. Aiheesta ei ollut paljon tutkittua tietoa, mutta siitä riippumatta sain koottua luotettavaa aineistoa opinnäytetyöhön.

Opinnäytetyön tulosten perusteella pyrin esittämään suosituksia ja kehittämissuhteita sairaanhoitajien koulutukseen ja työympäristöihin, koska mielestäni sairaanhoitajien ja sairaanhoitaja opiskelijoiden on osallistuttava enemmän jatkokoulutuksiin, seminaareihin, työpaikkoihin ja nuoren terveyteen ja antaa sairaanhoitajille mahdollisuuden päivittää tietonsa ja oppia uusia hoitomenetelmiä, sillä ammatillinen kasvu on jatkuvaa ja vaatii aktiivista panostusta oman osaamisen kehittämiseen. Päihdehoitoon erikoistuminen ja nuorten huumeongelmaisten potilaiden hoitaminen voi olla haastavaa, mutta samalla erittäin palkitsevaa, kun näet positiivisia muutoksia potilaiden elämässä.

Sairaanhoitajan tulee arvioida säännöllisesti omaa työskentelyä ja reflektoida kokemustaan. Pitää tuntea omat vahvuudet ja kehityskohteet ja pyrkiä jatkuvasti parantamaan työskentelyä. Tämän opinnäytetyön avulla opin, kuinka tärkeää on sairaanhoitajan aito läsnäolo ja sisäinen motivaatio nuoren auttamiseen. Opinnäytetyön avulla opin myös sen, kuinka tärkeää moniammatillinen yhteistyö on varsinkin huumeriippuvaisen potilaan hoitotyössä ja kuinka tärkeä rooli sairaanhoitajilla on hoidon aikana.

Huomasin opinnäytetyön aikana myös eettisen pohdinnan ja päätöksenteon, joka liittyy nuoren huumeongelmaisen potilaiden hoitoon. Sairaanhoitajat joutuvat kohtaamaan usein moraalisia dilemmoja, kuten potilaan itsemääräämisoikeuden ja hoitopäätösten välillä. Empatia ja vuorovaikutustaidot ovat avainasemassa. Nuoret huumeongelmaiset potilaat saattavat kokea häpeää ja pelkoa liittyen riippuvuutensa. Sairaanhoidon tulee olla tukevaa, empaattista ja luottamuksellista, jotta potilaat uskaltavat avautua ja haakeutua hoitoon. Tämä korostaa tarvetta eettiseen koulutuksen vahvistamiseen ja tukemiseen sairaanhoitajien ammatillisessa kehityksessä.

Lähteet

Aalto, Mauri & Bäckmand, Heli & Haravuori, Henna & Lönnqvist, Jouko & Marttunen, Mauri & Melartin, Tarja & Partanen, Airi & Partonen, Timo & Seppä, Kaija & Suomalainen, Laura & Suokas, Jaana & Suvisaari, Jaana & Vietiö, Satu & Vuorilhto, Maria. Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2009. Mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen tunnistaminen: Opas ennaltaehkäisevän työn ammattilaiselle. Yliopistopaino Helsinki. Viitattu 14.8.2023.

Aalto, Mauri & Seppä, Kaija & Alho, Hannu & Kiiänmaa, Kalervo (toim.) 2012. Huume- ja lääkeriippuvuudet. Duodecim.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Päivitetty 12.9.2019. <<https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>>. Viitattu 7.2.2023.

Erikoissairaanhoidossa tarvittava osaaminen – kysely tehyläisille sairaanhoitajille 2020. Julkaisut. Tehy. <https://www.tehylehti.fi/system/files/mfiles/julkaisu/2020/2020_b1_erikoissairaanhoidossa_tarvittava_osaaminen_-_kysely_>. Viitattu 26.1.2023.

Eriksson, Elina & Korhonen, Teija & Merasto, Merja & Moisio, Eeva-Liisa 2015. Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto & Suomen sairaanhoitajaliitto ry. <<https://docplayer.fi/5313910-Sairaanhoitajan-ammattillinen-osaaminen.html>>. Viitattu 26.1.2023.

Finto. YSA-Yleinen suomalainen asiasanasto. <<https://finto.fi/ysa/fi/search?clang=fi&q=osaaminen&vocabs=>>>. Viitattu 8.2.2023.

Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) 2021. Tiedevilppi. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Päivitetty 7.7.2021. <<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>>. Viitattu 7.2.2023.

Häkkinen, Margareeta 18.1.2023. Huumeiden aiheuttama päihtymys, käytön ongelmat ja huumeriippuvuus. Päihdelääkäri, Lääkärikirja Duodecim < <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00414>>. Viitattu 11.4.2023.

Joutsa Juho & Kiianmaa Kalervo 15.11.2018. Huume- ja Lääkeriippuvuudet. <<https://www.oppiportti.fi/op/hlr00098/do>>. Viitattu 23.11.2023.

Kannussaari Kim <<https://ehyt.fi/uutishuone/ehyt-10-vuotta/avoimuus-ja-asiallisuus-kantavat-huumausaineiden-haittojen-ehkaisyssa/>>. Viitattu 27.11.2023.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 1994/559. Annettu Naantalissa 28.6.1994. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19940559>>. Viitattu 9.2.2023.

MedlinePlus 2019. Frugs and young. <<https://medlineplus.gov/drugsandyoungpeople.html#summary>>. Viitattu 26.9.2023.

Mönkkönen, Kaarina & Kekoni, Taru & Pehkonen, Aini 2019. Moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Niemelä, Solja 15.11.2018. Huume- ja lääkeriippuvuudet < <https://www.oppiportti.fi/op/hlr00249/do>>. Duodecim. Viitattu 23.11.2023.

Nuorten huumeiden käytön kasvu näkyy liikenteessä, hyvä puheyhteys vanhempien ja nuorten välillä voi ehkäistä ongelman, STT Viestintäpalvelut Oy, EHYT 24.5.2023. <<https://www.sttinfo.fi/tiedote/nuorten-huumeiden-kayton-kasvu-nakyy-liikenteessa-hyva-puheyhteys-vanhempien-ja-nuorten-valilla-voi-ehkaista-ongelmia?publishid=4132&releaseld=69910071>>. Luettu. 15.8.2023.

Partanen, Ari & Holmberg, Jan & Inkinen, Maria & Kurki, Marjo & Salo-Chydenius, Sisko 2015. Päihdehoitotyö. Sanoma Pro Oy.

Rauhala, Henna 2011. Omaiset huumetyön tukena. Palveluohjaus. PicaScript Oy.

Rautava-Nurmi, Hanna & Westergår, Airi & Henttonen, Tarja & Ojala, Mirja & Vuorinen, Sinikka 2019. Hoitotyön taidot ja toiminnot. Sanoma Pro Oy.

Registered Nursing.ORG staff 2023. Substance Abuse Nurse. <<https://www.registerednursing.org/specialty/substance-abuse-nurse/>>. Viitattu 27.9.2023.

Richard A & Miech Lloyd D & Jonston Megan E & Patrick Patrick M & O'Malley Jerald G & Bachman John E & Schulenberg. Monitoring the future National Survey results on drug use, 1975-2022: Secondary school students. June 2023. <<https://monitoringthefuture.org/wp-content/uploads/2022/12/mtf2022.pdf>>. Viitattu 11.4.2023.

Silen-Lipponen, Marja – Kinnunen, Pirjo – Seppänen, Salla Sairaanhoidajien osaaminen varmistetaan valtakunnallisella kokeella. 2018; vol 16:2:38–40. Tutkiva hoitotyö. Viitattu 27.1.2023.

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasan yliopiston julkaisuja. <https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf>. Viitattu 7.2.2023.

Stolt, Minna & Axelin, Anna & Suhonen, Riitta (Toim.) 2016. Kirjallisuuskatsaus Hoitotieteessä. Luettu 20.11.2023.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration 2018. Treatment of Adolescents with Substance Use Disorders. Treatment Improvement Protocol (TIP) Series, No. 32 Rockville. PubMed. <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22514838/>>. Viitattu 11.4.2023.

Mayo Clinic Staff: Teen drug abuse: Help your teen avoid drugs. PubMed 2023. <<https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/tween-and-teen-health/in-depth/teen-drug-abuse/art-20045921>>. Luettu. 29.07.2023.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli, 2018. Laadullinen Tutkimus ja sisällönanalyysi. Luettu 26.9.2023.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014. Annettu Helsingissä 18.12.2014.

<<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141129#Pidm45053757069952>>. Viitattu 9.2.2023.

